

Misteri al parc d'atraccions
Propostes
didàctiques
Marisa Roig Requena

E@PLA!

© (1998) Roser Barrufet Soldevila
Coberta de Miquel Mollà
190x130 mm, 144 pàgines
Enquardernació en rústica

© 1998 Edicions del Bullent, SL
De la Taronja, 16 - 46210 Picanya
☎ 961 590 883
info@bullent.net
Director de la col·lecció: Marc Candela
Disseny: Miquel Mollà

Des que Sir Arthur Conan Doyle creà el personatge de Sherlock Holmes a finals del segle passat, el gènere policíac, més en concret la novel·la d'enigma, ha estat un dels tipus de literatura més llegida. Aquesta novel·la, a diferència de la negra que se centra en el personatge d'un detectiu privat que reflecteix un món on els valors humans tendeixen a perdre importància i l'acció, l'angoixa i la violència dominen sobre la intriga que queda en un segon pla, és un relat consagrat a la investigació d'un fet criminal, normalment amb una investigació racional i metòdica. Presenta un investigador, normalment un funcionari de policia o un amateur instruït i il·lustrat que empra un mètode d'enquesta suposadament científic i racional, amb diversos i successius sospitosos innocents i amb una sorpresiva solució del problema en què es descobreix el culpable en la persona menys sospitosa.

És, per tant, evident que en *Misteri al parc d'atraccions* Roser Barrufet està seguint la línia que posà de moda Conan Doyle a tot el món i que a la literatura catalana també té la seua tradició en novel·les com *La Bíblia valenciana*. Però cal tenir en compte que aquesta novel·la, a més incloure-la en el gènere d'enigma, es podria situar més concretament dins la novel·la d'enigma infantil i juvenil. Així, seguint aquest model, es reflecteixen valors com la solidaritat -estem en un ambient on persones de totes les nacionalitats estan barrejades sense cap problema i on tots es donen una maneta-, o com l'estima a la veritat i sacrifici -la Carla no veu clara la mort del cosí i s'esforça per esbrinar què ha passat, encara que per a això s'haja de quedar lluny de la família en uns moments tan dolorosos-. També té unes altres característiques com són el suspens que manté pendent el lector de principi a fi, el llenguatge col·loquial amb pinzellades d'argot, el mòbil econòmic, la proximitat i identificació dels escenaris i la suavització dels trets més violents.

Tanmateix, aquesta novel·la compta amb nombrosos aspectes originals. Així, podem veure com, juntament amb personatges quotidians, que poden identificar-se perfectament amb el lector juvenil, en presenta d'altres que s'identifiquen més aviat amb els seus ídols del cinema, o que la protagonista és una xica capaç de fer qualsevol esforç i d'enfrontar-se amb qui faça falta sense necessitar cap ajuda de cap noi. Però sobretot és interessant el tractament que fa dels personatges, ja que Roser Barrufet no presenta uns personatges plans com passa molt sovint en la literatura juvenil sinó que ens descriu una sèrie de persones, a través de la visió de la protagonista, que estan contínuament canviant i en cap moment acabem de tenir clar que estan pensant realment i si seran el dolent de la història. Per tot això, podem adonar-nos que ens trobem davant una novel·la molt interessant de cara al públic a què va dirigida i, per què no, de cara a un públic adult que vulga passar una estona entretinguda.

L'AUTORA

Nasqué a Barcelona on estudià idiomes en la Universitat Central. Actualment viu a Castelló de La Plana i ha publicat diversos contes i novel·les especialment per a joves i xiquets. El 1994 guanyà el Premi Ferran Canyameres amb *Paolo Tempi*.

LA HISTÒRIA

Un famós parc d'atraccions català serà l'escenari on una jove estudiant valenciana que viu a Nova York intentarà descobrir com ha mort el seu cosí. Carla, que així es diu la protagonista, està de vacances a València quan s'assabenta que el seu cosí Robert estava treballant a Port Aventura, on l'han trobat mort. Però una sèrie de circumstàncies estranyes envolten aquesta mort i Carla no es creu que haja estat un accident com ha afirmat la policia. Per què Robert havia canviat de feina sense dir res a la seua família? Com s'ho havia fet per enviar-li una postal des de París, on se suposava que estava de viatge de negocis, si realment estava treballant a Catalunya? Com estant tan prop de València no havia anat a veure-la? Totes aquestes preguntes estan donant-li voltes pel cap a la Carla i, per això, intentarà esbrinar que ha passat realment. Per poder investigar decideix posar-s'hi a treballar, cosa que possibilita els seus moviments i poder parlar amb la gent que havia conegut el seu

cosí. Durant el temps que està allí coneixerà molts amics de tot el món, alguns de molt bons, altres de molt especials i altres que li donaran alguna que altra sorpresa.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES I METODOLÒGIQUES

Llegir un llibre és una experiència molt enriquidora per ella mateixa que ens aporta sempre, en major o menor mesura, una sèrie de coneixements que no teníem. Però, molt sovint, quan llegim, ens poden passar desapercebuts alguns aspectes que l'autor volguera transmetre o que, sense plantejar-s'ho, haja transmés. La millor manera d'omplir els buits que potser hem deixat en acabar una lectura és comentar aquesta amb algú que haja llegit el mateix llibre. Això de vegades és possible i d'altres és bastant difícil. En qualsevol cas, bé siga per reflexionar sobre aquesta lectura sols o bé per comentar-ho amb altres, a continuació us oferim una sèrie d'aspectes que es poden tenir en compte.

Les propostes estan dividides en tres apartats: el primer (Anàlisi literària) se centra en l'estudi del tema, el gènere al qual pertany, el narrador, els personatges, l'espai i el temps. El segon apartat (Anàlisi lingüística) està dedicat a l'anàlisi de quines llengües empran els protagonistes, l'estudi d'estrangerismes i vulgarismes i la utilització de frases fetes. Per últim, el tercer apartat (Jocs lingüístics) consisteix en què els alumnes, mitjançant jocs que fan perquè els agraden desenvolupen la capacitat de reconèixer paraules.

Com que açò només són unes propostes, cada professor podrà afegir les que vulga, ometre les que considere convenient o canviar i adaptar aquelles que no siguin adients a una determinada classe.

ANÀLISI LITERÀRIA

1. Per començar amb bon peu, no estaria malament que emplenares la següent fitxa tècnica.

Títol de l'obra:	_____
Cognoms, nom de l'autor:	_____
Editorial:	_____
Ciutat i any de l'edició:	_____
Nombre de pàgines:	_____
Col·lecció:	_____
Núm.:	_____
Tema/gènere:	_____
Lloc i temps de l'acció:	_____
Argument:	_____
	_____

Típus de narrador:	_____
	_____
	_____
Personatges: • Principals	_____
	_____
• Secundaris	_____
	_____
Valoració personal:	_____
	_____

2. Busca la definició de novel·la policíaca, novel·la negra i novel·la d'enigma o demana-li al teu professor que t'explique les diferències i digues a quin tipus pertany aquesta novel·la. Si creus que no pertany a cap en concret o que pot ser de diversos tipus, explica perquè.
3. Hi ha diversos tipus de títols: alguns són temàtics, descriptius, resumeixen la història i donen informació sobre quin tema tractarà; altres ens donen alguna clau que descobrim en llegir-lo; hi ha que són metonímics, l'autor agafa un fragment marginal i l'eleva al nivell de títol per insinuar, simbolitzar o anunciar el desenvolupament del text; altres ens diuen el nom del protagonista, etc. De quin tipus creus que és aquest? De què pensaves que tractava la novel·la abans de llegir-la? Quin altre títol li hagueres posat tu?
4. I la contraportada? T'ha aportat alguna informació que t'haja fet canviar l'opinió que t'havia creat el títol?
5. Pel que fa als títols dels capítols, quina informació et donen? Et recorden alguna cosa? A què fan referència?
6. El tema de la novel·la és allò que ens vol contar la història, el sentit que vol transmetre l'autor. Quin penses que és el tema d'aquesta? O potser en té més d'un? Debat-ho amb alguns companys i després exposeu-ho a classe.
7. El narrador, és a dir, qui conta la història és, en aquest cas, un personatge, la Carla. Per què creus que l'autor no ha escrit la novel·la en tercera persona? Un narrador omniscient és aquell que ho sap tot, sap què passarà, que pensa cadascú,... Canviaria molt si el narrador fóra d'aquest tipus? Resumeix què passa al capítol desé "La gran prova" tenint en compte que ja saps qui furta la bossa de Carla, és a dir, com si fores un narrador omniscient.
8. Cada personatge que va apareixent és descrit per la Carla. Copia totes les descripcions que trobes i després rescriu-les com si fores un narrador omniscient, com si conegueres realment com són els personatges i no com se li apareixen a la nostra protagonista.
9. Carla decideix fer una investigació per esbrinar que ha passat realment amb el seu cosí. Això ho fa perquè ha tingut una mort molt estranya però també pel seu caràcter. Busca els comentaris dels personatges on es fa referència al seu caràcter agosarat.
10. Fes un resum on especifiques quants dies dura la història i molt breument que passa cada dia. Pots seguir el següent esquema:
Primer dia: la Carla està al parc d'atraccions visitant els llocs on havia estat i on havia mort el cosí. Comença a fer preguntes sobre ell i decideix posar-s'hi a treballar per seguir la investigació.
Segon dia: ...
11. Al resum del primer dia fet a l'exercici anterior no hem comentat que la Carla ha estat amb el comissari Joaquim Closa perquè això realment no ha passat aquest dia. Es tracta d'un salt temporal on el narrador torna arrere en el temps per explicar que ha passat abans i perquè, així, puguem entendre l'argument de la novel·la. Delimita exactament on comença i on acaba aquest salt i intenta resumir-lo per omplir el buit que hauria quedat al resum anterior.
12. Coneixes Port Aventura?
 - a. Si hi has anat, comenta si existeixen tots els llocs que s'hi esmenten i quines diferències trobes entre la descripció i la realitat.
 - b. Si no és així, recull informació d'alguna agència on et puguem ensenyar fotografies i digues si les atraccions són com te les imaginaves per les descripcions.

13. Ompli la següent fitxa, tenint en compte què pensa Carla i no què sabem quan acabem de llegir el llibre:

Personatge	Relació amb Carla o amb Robert	Per què és sospitós

14. Quines pistes troba la protagonista i quines deduccions va traient? Fes un llistat i diferencia quines són bones i quines són errònies.
15. El desenllaç d'aquesta novel·la resulta, en general, molt colpidor. A tu t'ho ha semblat o te l'esperaves? I l'assassí? Si sabies qui era abans del final, digues en quin moment te n'has adonat i per què. Si no ho sabies, exposa qui pensaves que era.
16. En general, et sembla interessant la novel·la? No sigues espavilat que no ens val que digues sí o no, explica quines coses t'han agradat més i menys i exposa les teues raons.

ANÀLISI LINGÜÍSTICA

17. Un aspecte molt interessant és la quantitat de gent estrangera que s'ajunta i quines llengües entren per comunicar-se. Fes una llista on aparega cada personatge quina llengua té, quines altres parla i, si escau, quines està aprenent. De fet, també és interessant quina llengua intenten aprendre en arribar. Creus que realment la gent s'interessa per aprendre la llengua del lloc on treballa o pel contrari tots s'entenen amb llengües majoritàries com l'anglès o l'espanyol?
18. Quan es fa referència a les atraccions del parc apareixen una gran quantitat d'estrangerismes, és a dir, paraules estrangeres que no han estat adaptades. Aquests estrangerismes són molt fàcils d'identificar perquè estan en cursiva. Copia'ls i intenta buscar una traducció. Si no la trobes, adapta'ls a una ortografia més adequada al català.
19. A continuació tens una sèrie de frases fetes o refranys i la pàgina en què apareixen a la novel·la. Explica quin és el seu significat.
- Can Seixanta (p. 28)
 - Traure de polleguera (p. 78)
 - Estar enganxós com una mosca (p. 76)
 - Fondre's a la boca (p. 78)
 - Córrer com un esperitat (p. 79)
 - Aturar els peus (p. 79)
 - Estirar del fil (p. 81)
 - Fer pam i pipa (p. 88)
 - Perdre l'oremus (p. 103)
 - La boca del llop (p. 127)
 - Tenir més vides que un gat (p. 131)
20. Wang, l'acròbata xinès, parla un català farcit de vulgarismes que, segons la Carla, queda molt còmic amb les maneres més aviat educades d'aquest personatge. Recull totes les frases que diu i canvia-les a un registre més formal. Perquè tingues una ajuda, pots buscar els seus diàlegs a les pàgines següents: 40, 51, 58, 64, 81, 82, 101 i 112.

21. Hi ha moltes referències a com són i què fan els americans, creus que són observacions molt estudiades o que fan referència a estereotips? Les conductes atribuïdes són positives o negatives?

JOCS LINGÜÍSTICS

22. A veure si pots resoldre els següents mots encreuats:

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								

HORITZONTALS

1. Nom d'una part d'Amèrica representada a Port Aventura.
2. Separa, deixa sol. Expressió usada per cridar l'atenció a algú.
3. Meitat del diàmetre. Tela molt clara i subtil. Meitat del diàmetre.
4. Repetit, rosec de la consciència. Cent.
5. Nom d'un famós port per on es desembarca a tot el món.
6. Ciutat del sud de França on es parla català.

VERTICALS

1. Esquinç a la pell fet amb les ungles o les urpes.
2. Ja hem acabat. Tren molt ràpid que uneix dos punts de la Península.
3. Ciutat italiana on roman la llengua catalana.
4. Fragment del nom de la nostra protagonista. No ha acudit a l'examen.
5. Era en anglès. Repetit, mamífer del ordre dels primats que viu als arbres en grup.
6. Est. Part posterior del coll, al revés.
7. Conec. Dues consonants.
8. Tret, descàrrega d'una arma. Dues acceleracions.

23. I ara intenta trobar en aquesta sopa de lletres dotze dels personatges de la novel·la:

S	A	A	A	E	W	N	A	S	O	R
E	A	I	M	L	L	N	F	C	O	H
R	B	S	A	R	R	A	Z	I	N	W
G	T	T	C	G	U	A	I	D	A	A
I	R	O	H	B	G	Q	C	U	L	N
J	E	A	N	C	L	A	U	D	E	G
P	B	N	E	K	J	S	P	C	M	F
L	O	U	L	R	E	F	M	O	A	J
O	R	I	S	R	I	S	U	S	P	L
N	Z	I	I	E	H	H	U	I	N	E
Y	P	C	D	B	V	O	E	Y	R	G

SOLUCIONS

Mots encreuats:

	1	2	3	4	5	6	7	8
1		F	A	R	W	E	S	T
2	A	I	L	L	A		E	I
3	R		G	A	S	A		I
4	R	A	U			C		
5	A	V	E	N	T	U	R	A
6	P	E	R	P	I	N	Y	A

Sopa de lletres:

A grid of letters with words circled:

S	A	A	A	E	W	N	A	S	O	R
E	A	I	M	L	L	N	F	C	O	H
R	B	S	A	R	R	A	Z	I	N	W
G	T	T	C	G	U	A	I	D	A	A
I	R	O	H	B	G	Q	C	U	L	N
J	E	A	N	C	L	A	U	D	E	G
P	B	N	E	K	J	S	P	C	M	F
L	O	U	L	R	E	F	M	O	A	J
O	R	I	S	R	I	S	U	S	P	L
N	Z	I	I	E	H	H	U	I	N	E
Y	P	C	D	B	V	O	E	Y	R	G